

Προοπτικές απασχόλησης του ΟΟΣΑ 2017

Περίληψη στα ελληνικά

Οι πολιτικές για την απασχόληση πρέπει να διασκεδάσουν τις ανησυχίες που προκαλούν τη λαϊκή έντονη αντίδραση κατά της παγκοσμιοποίησης

Παρόλο που σε όλο και περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ έχει τελικά καλυφθεί το τεράστιο έλλειμμα θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκε κατά την οικονομική ύφεση του 2008-2009, διογκώνεται η δυσαρέσκεια των πολιτών όσον αφορά τις βασικές οικονομικές πολιτικές, και ειδικότερα όσον αφορά την προώθηση των διεθνών εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων. Η λαϊκή έντονη αντίδραση κατά της παγκοσμιοποίησης θέτει υπό αμφισβήτηση τις συστάσεις πολιτικής που παρέχουν διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ, που από καιρό έχουν τονίσει τα οφέλη από τη διεθνή ολοκλήρωση. Δεδομένου του αυξανόμενου σκεπτικισμού σχετικά με την ορθότητα των πολιτικών, είναι σημαντικό να επανεξεταστεί η κατεύθυνση των οικονομικών πολιτικών, να αποτιμηθούν οι επιλογές στις οποίες προέβησαν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής για την αγορά εργασίας και να εντοπιστούν τα σημεία που απαιτούν αλλαγή προσέγγισης. Μολονότι η οριστική αξιολόγηση δεν είναι ακόμα διαθέσιμη, είναι ήδη σαφές ότι πολλές από τις ανησυχίες στις οποίες στηρίζεται η έντονη αντίδραση κατά της παγκοσμιοποίησης και του εμπορίου είναι βάσιμες. Επιπλέον, εφιστούν την προσοχή στους τομείς όπου οι πολιτικές για την απασχόληση, τις δεξιότητες και την κοινωνική προστασία χρειάζεται να ενισχυθούν και να προσαρμοστούν στο μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον.

Οι επιδόσεις της αγοράς εργασίας πρέπει να γίνουν ευρέως κατανοητές

Οι επιλογές πολιτικής για την αγορά εργασίας πρέπει να αξιολογηθούν λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους τρόπους με τους οποίους τα αποτελέσματα ως προς την απασχόληση επηρεάζουν την ευεξία. Οι επιδόσεις της αγοράς εργασίας κρίνονται κυρίως με βάση τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας, καθώς είναι σημαντικά και μετρούνται με ευκολία. Όμως, υπάρχουν και άλλα σημαντικά αποτελέσματα της αγοράς εργασίας που μπορούν επίσης να μετρηθούν, όπως η ποιότητα της εργασίας (αποδοχές, ασφάλεια, εργασιακό περιβάλλον) και η χωρίς αποκλεισμούς αγορά εργασίας (εισοδηματική ισότητα, ισότητα των φύλων, πρόσβαση στην απασχόληση για τις εν δυνάμει μειονεκτούσες ομάδες). Στην παρούσα έκδοση της έκθεσης του ΟΟΣΑ «Προοπτικές απασχόλησης» περιέχεται ένας νέος συγκριτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τις επιδόσεις της αγοράς εργασίας, συμπεριλαμβάνοντας την ποιότητα και την ποσότητα των θέσεων εργασίας και τη χωρίς αποκλεισμούς αγορά εργασίας. Ο πίνακας αυτός αποτελεί μία περιεκτική επισκόπηση των δυνατών και των αδύνατων σημείων των διαφορετικών εθνικών αγορών εργασίας. Σύμφωνα με τον πίνακα, κατά την περασμένη δεκαετία στην πλειονότητα των χωρών του ΟΟΣΑ επιτεύχθηκε καλύτερη ένταξη στην αγορά εργασίας των γυναικών και των εν δυνάμει μειονεκτούσων ομάδων και βελτιώθηκε η ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος. Αντίθετα, το ποσοστό ανεργίας και η ποιότητα των αποδοχών παρέμειναν σχετικά σταθερά, ενώ η ασφάλεια στην αγορά εργασίας και ο κίνδυνος χαμηλού εισοδήματος επιδεινώθηκαν. Όμως, σύμφωνα με τον πίνακα, μία ομάδα χωρών

παρουσιάζει καλές επιδόσεις στους περισσότερους ή σε όλους τους δείκτες, γεγονός που υποδηλώνει ότι δεν υπάρχουν δύσκολοι συμβιβασμοί που εμποδίζουν τις χώρες να έχουν καλές επιδόσεις σε όλους τους τομείς.

Ο βαθμός ανθεκτικότητας της αγοράς εργασίας μετά την κρίση διέφερε σημαντικά στις χώρες του ΟΟΣΑ

Η οικονομική ύφεση ήταν μία επίπονη δοκιμασία αντοχής για τις αγορές εργασίας του ΟΟΣΑ. Μπορεί το ποσοστό ανεργίας στον ΟΟΣΑ να επανήλθε σχεδόν στο πριν από την κρίση επίπεδο, όμως το κόστος της ανεργίας λόγω της ύφεσης ήταν πολύ υψηλό και μακρόχρονο σε πολλές χώρες. Επιπλέον, καθώς η ανάκαμψη της παραγωγής ήταν μικρή σε σχέση με την ανάκαμψη της απασχόλησης, η παραγωγικότητα της εργασίας και η άνοδος των μισθών παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα. Οι υγιείς μακροοικονομικές πολιτικές και πολιτικές για την αγορά εργασίας είναι σημαντικοί παράγοντες για την ανθεκτικότητα της αγοράς εργασίας. Οι μακροοικονομικές πολιτικές είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές, διότι μπορούν να περιορίσουν τη μείωση της απασχόλησης κατά τις περιόδους οικονομικής ύφεσης και να αποτρέψουν το ενδεχόμενο η αύξηση της κυκλικής ανεργίας να μετατραπεί σε διαρθρωτική ανεργία. Οι δαπάνες για τις ενεργητικές πολιτικές στην αγορά εργασίας χρειάζεται να ανταποκρίνονται σαφώς στις κυκλικές αυξήσεις της ανεργίας, προκειμένου να διευκολύνουν τη γρήγορη επιστροφή στην εργασία κατά την ανάκαμψη και να διατηρήσουν το πνεύμα των αμοιβαίων υποχρεώσεων των πολιτικών ενεργοποίησης. Η υπερβολικά αυστηρή νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης όσον αφορά τους μόνιμους εργαζομένους μειώνει την ανθεκτικότητα, καθώς οδηγεί σε αύξηση του αριθμού των εργαζομένων με προσωρινές συμβάσεις και παρακωλύει τη δημιουργία θέσεων εργασίας κατά την ανάκαμψη. Τα συντονισμένα συστήματα συλλογικής διαπραγμάτευσης μπορούν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα διευκολύνοντας την προσαρμογή των μισθών και του χρόνου εργασίας.

Η τεχνολογική πρόοδος και η παγκοσμιοποίηση μεταλλάσσουν τις αγορές εργασίας

Η παρούσα έκθεση εξετάζει τον αντίκτυπο της τεχνολογικής πρόοδου και της παγκοσμιοποίησης στις αγορές εργασίας του ΟΟΣΑ κατά τις περασμένες δύο δεκαετίες, με έμφαση στην πόλωση της απασχόλησης και στην αποβιομηχάνιση. Αμφότερες σχετίζονται με σοβαρές διαταραχές στη ζωή των εργαζομένων και με την αύξηση των ανισοτήτων, και συνεπώς η ανεύρεση των βαθύτερων αιτιών τους είναι θεμελιώδους σημασίας για τις πολιτικές. Σε όλες σχεδόν τις χώρες του ΟΟΣΑ παρατηρήθηκε επαγγελματική πόλωση κατά τις πρόσφατες δεκαετίες, δηλαδή μείωση του ποσοστού της συνολικής απασχόλησης που αντιστοιχεί σε θέσεις εργασίας μέσης εξειδίκευσης / μέσω αποδοχών. Το φαινόμενο αυτό αντισταθμίστηκε από αυξήσεις στο ποσοστό των θέσεων εργασίας υψηλής και χαμηλής εξειδίκευσης. Περίπου το ένα τρίτο της αύξησης της πόλωσης αντικατοπτρίζει τη στροφή της απασχόλησης από τον κλάδο της μεταποίησης στον κλάδο των υπηρεσιών, ενώ το μεγαλύτερο μέρος της αντικατοπτρίζει μεταβολές στην απασχόληση εντός των κλάδων. Η τεχνολογία φαίνεται ότι έχει τη στενότερη σχέση τόσο με την πόλωση όσο και με την αποβιομηχάνιση. Αντίθετα, ο ρόλος της παγκοσμιοποίησης δεν είναι τόσο σαφής, όμως υπάρχουν ενδείξεις ότι το διεθνές εμπόριο έχει συμβάλει στην αποβιομηχάνιση. Οι πολιτικές για τις δεξιότητες, τα μέτρα ενεργοποίησης και τα εκσυγχρονισμένα συστήματα κοινωνικής προστασίας μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο καθοδηγώντας τους εργαζομένους στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου μετασχηματισμού της αγοράς εργασίας και βοηθώντας τους να αποκομίσουν τα οφέλη από την τεχνολογική πρόοδο.

Ο θεσμός της συλλογικής διαπραγμάτευσης εξελίσσεται αρκετά γρήγορα στις αγορές εργασίας του ΟΟΣΑ

Για να αξιολογηθεί κατά πόσο ο θεσμός της συλλογικής διαπραγμάτευσης παραμένει αποτελεσματικός στο πλαίσιο των ταχέως μεταβαλλόμενων αγορών εργασίας, στην παρούσα έκθεση συμπεριλαμβάνεται μία περιεκτική και ενημερωμένη επισκόπηση των συστημάτων συλλογικής διαπραγμάτευσης των χωρών του ΟΟΣΑ, καθώς και μίας επιλεγμένης ομάδας αναδυόμενων οικονομιών που βρίσκονται σε διαδικασία προσχώρησης στον ΟΟΣΑ. Συγκρίσιμες εκτιμήσεις του αριθμού των μελών συνδικαλιστικών και εργοδοτικών οργανώσεων, καθώς και της κάλυψης από τις συλλογικές συμβάσεις δείχνουν ότι οι συλλογικές διαπραγματεύσεις παραμένουν σημαντικές, αν και το ποσοστό των εργαζομένων των οποίων οι όροι εργασίας καθορίζονται από συλλογικές συμβάσεις μειώθηκε κατά τις περασμένες τρεις δεκαετίες. Σημειώθηκε επίσης μία τάση προς μεγαλύτερη αποκέντρωση των διαπραγματεύσεων, όπου οι

διαπραγματεύσεις σε επίπεδο επιχείρησης έτειναν να υπερισχύουν έναντι των διαπραγματεύσεων σε κλαδικό ή εθνικό επίπεδο, συνήθως μέσω μηχανισμών όπως παρεκκλίσεις και ρήτρες εξαιρέσεως που επέτρεπαν στα διαπραγματευόμενα μέρη χαμηλότερων επιπέδων να αποκλίνουν από τους όρους που είχαν καθοριστεί σε υψηλότερα επίπεδα διαπραγμάτευσης. Οι διαφορετικοί τρόποι συντονισμού των αποκεντρωμένων δομών διαπραγμάτευσης, το αποτελεσματικό επίπεδο εφαρμογής των συμβάσεων και οι πολυάριθμες μορφές εργατικής εκπροσώπησης που μπορεί να υπάρχουν στις επιχειρήσεις επίσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις διαδικασίες συλλογικής διαπραγμάτευσης. Η συνολική ποιότητα των εργασιακών σχέσεων, όπως αξιολογείται από ανώτερα διοικητικά στελέχη ή όπως υποδεικνύεται από το επίπεδο εμπιστοσύνης του κοινού στις συνδικαλιστικές ενώσεις, ποικίλλει σημαντικά ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ, όμως δεν φαίνεται ότι συνδέεται με κάποιο συγκεκριμένο μοντέλο διαπραγμάτευσης. Μία συνοπτική σύγκριση των εθνικών συστημάτων συλλογικής διαπραγμάτευσης απεικονίζει τον τρόπο με τον οποίο οι διαφορετικές πτυχές της συλλογικής διαπραγμάτευσης μίας χώρας αρθρώνονται σε ένα αλληλένδετο σύνολο.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *OECD Employment Outlook 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/empl_outlook-2017-en